

MAANOORED

TÕUSVA PÕLVE TULEVIKU TÄHISED

PÕLLUMAJANDUSLIK NOORSOO KUUKIRI

1935

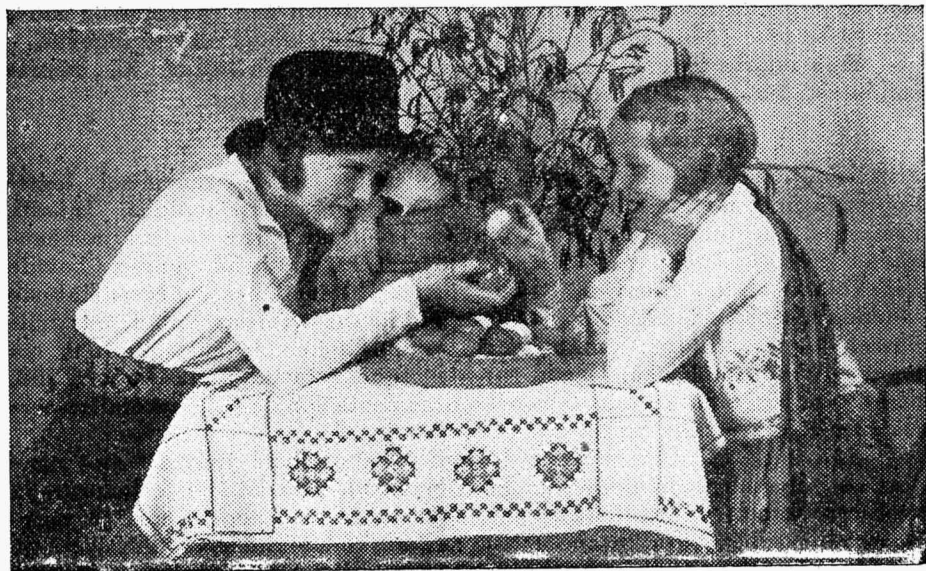
III aastakäik

Toimetaja agr. A. ECKBAUM. Vastutav toimetaja E. JUST.
Väljaandja EESTI PÕLLUMEESTE KESKSELTS.
Toimetus ja talitus: Tallinn, Pikk 40, postkast 54, telef. 454-70.
Tellimishind: 120 snt. aastas, 65 snt. poolaastas.

Nr. 4

Aprill

Rõõmsaid kevadnühi!

Sihavõtted on noorie pühiad.

Kohuse- ja vastutusetunne loovad õige suhtumise ja koostöö vaimu.

Noorte omavahelised suhted peavad olema heatahtlikud ja sõbralikud.

Noorte tegevus ja teguviisid isiklikus elus ja ühiskondliku töö alal noorte organisatsioonides ning noorte suhtumine kaasnootesse ja kaasinimestesse üldse oleneb paljudest asjaoludest, teguritest ja mõjutustest. Teadmised ja oskused, ühiskondliku elu põhimõtted ja seaduste eeskirjad, üldine majanduslik olukord ja isiklik varaline seisund, elukutse ja igapäevane tegevus, noorte ühistöö ulatus ja noorte organisatsioonide tööalad, kaasnootte ja ümbruse ning kogu rahva vaimsed huvid, kultuuriline tase ja majanduslik elu, — kõik see mõjutab iga noore tegevust ja teguviise isiklikus elus ja töös noorte organisatsioonides ja kõige selle järgi kujuneb koostöö kaasnoottega ja kogu ümbruskonna kodanikkudega. See on arusaadav ja seletatav seega, et ka **noored on rahva ja ühiskonna liikmed** ja seega alluvad ka nemad ühiskonna elu seadusepärasusele ja üldistele elunõudeile ega saa seista unistajatena väljaspool tegelikkuda, vaid ka noortel tuleb olevas elus töötada ja seda olevat elu edendada tuleviku tähistele suunas. Seejuures on selles tegevuses ja suhtumises suur tähendus ka **noorte tahtel**. Kui need tähendatud asjaolud, tegurid ja mõjutused määravad noorte tegevuse ja suhtumise sisu ja annavad sellele vastava välise kuju, siis noorte tahtejõud määrab selle tegevuse ja suhtumise ulatuse ja aktiivsuse. Tahtest oleneb, kuivõrd on noored tegevad noorte organisatsioonides, kuivõrd nad rakendavad üldse tegevusse oma jõude ning kuivõrd püsiv ja järjekindel on see tegevus.

Aga noorte tegevus, teguviisid ja suhtumine on sõltuv ka noorte tunnetest, tundeilma avaldustest ja mõjutustest.

Tunnetel on üldse suur tähtsus inimeste elus,

eriti suur on aga nende tähtsus suhete tekkimisel ja arenemisel kaasnoottega ning noorte koostöö alal noorte organisatsioonides. Inimlik armastus, kaastunne, ühistunne, õiguse- ja õiglusetunne seovad ja ühendavad inimesi nägematute vaimsete sidemetega, aitavad kaasa huvide kooskõlastamisele, annavad jõudu koostöös, aitavad kaasa arusaamatuste lahendamisele ja üldse loovad sellise õhkkonna inimeste vahel, mis hõlbustab tegevust ning muudab noorte organisatsioonide elu armsaks ja tegevuse kooskõlaliseks. **Need tunded moodustavad selle vaimse jõu, mis loob töörõõmu** ja annab noorte organisatsioonidele kooskõlalise teraviku kuju, elava ilme ja õilsa suuna.

Aga meie ei peatu siin nende nimetatud tunnete juures, sest nendest on juba sageli kõneldud ja ka kirjutatud, vaid käsitleme **kohuse- ja vastutusetunnet**, millistel on samuti suur tähendus noorte elus ja tegevuses ning suhtumises kaasnoottesse ja kaaskodanikkudesse üldse.

Tähendasime juba, et välised elutingimused, ühiskonna elu põhimõtted ja kaaskodanikkude mõjutused ning paljud teised tegurid määravad inimese tegevuse ja teguviisid ning suhtumise kaaskodanikkudesse.

Õlul päikesekaar, tuleb kevadetar...

Kuule: ammu ju pilvis lennuk põriseb uljas,
nää — lutsu lööb tiib!
Udu pudeneb hiib,
avardub, kirkastub kaugus, tõstub sinivõlv haljas.
Õlul päikesekaar,
tuleb kevadetar!

Maa vürahtub, narudeks kasuka lumise katkub,
vesiratsudel need
pa'evad orgude teed.
Künnad aurates hingavad, muld jääpaelu ratkub,
puis mahlade viirg,
niiske pungsilms kiirg.

Pilgutab nõlvaku kulust similill, ülane silmi
pajuurvile nõos.
Õhku helmitab lõo,
vint tilgutab hõbedat, kurlutab kuresarv sõlmi,
mesilind unistab mett,
kihiseb sipelgakett.

Äkki hommikul maabunud lennuk, nurmede alla
löödud neidise telk:
kõla-, lõhmakosk, helk!

Läki, külvur ja rändaja, rauk ja sülelaps: valla
sürav kõigile uks.
Ühti, südametuks!

Rudolf Reiman.

Teame ka seda, et maksvad seadused, määrused ja korraldused reguleerivad elu ja asetavad inimeste tegevuse ja suhtumise kaaskodanikkudesse vastavatesse piiridesse ja alustele, millistega on vaja arvestada ja millistele vastavalt tuleb tegevust suunata. Kuid kõik see ei võta noortelt vabadust ega isetegevuse võimalust noorte organisatsioonides, vaid **seaduste, määruste ja korralduste eeskirjad just loovad soodsa olu:orra vaba isetegevuse avaldamiseks** ja oma jõudude rakendamiseks ülesehitavaks tööks nii vaimsel kui ka majanduslikul alal. Need eeskirjad kindlustavad püsiva vaba isetegevuse ka noorte organisatsioonides ning jäta-
vad noortele suuri võimalusi tegevuse vahendite valiku ja ülesannete täitmise viiside ja korra ning töö sisu suhtes. Ka ei määra seadused ja määrused neid hingelisi jõude, millistega tegevus toimub, ega neid vaimseid tegureid, mis aitavad kaasa sellele tegevusele. Üldse välised elutingimused ei haara noorte kogu elu ning eeskirjad ei määra nende kogu hingeilma, vaid see hingeilm on omaette vaimse tervikuna ja selle ilma loovad jõud on tähtsad elu edendavad, õilistavad ja kaunistavad tegurid. Noored tunnevad enestes kohustusi, mis ei ole nende peale pandud nimetatud eeskirjadega ega ka väliste elutingimustega, vaid mis on kasvanud ja kujunenud nende vaimse ilma omapärasustest ja sügavustest. Noorte vaimses ilmas kasvab noortele ka palju ülesandeid, milliste täitmise

vajadus on noortele selge, sageli selgem, kui nende ülesannete täitmise vajadus, mis pandud noortele väliste elutingimuste vajadusel.

Haridus ja kasvatus, rahva minevik, kaasaja elu tähelepanekud, kõlb- lised põhimõtted, elu kõrgemad sihid, igapäevased toimingud omas kodus ja majapidamises, ühiskondlik tegevus noorte organisatsioonides, — kõik see kasvatab noortes kohustusi ja ülesandeid kaasnoorte ja kõikide kaas- kodanikkude, rahva, riigi ja isamaa vastu ning äratab neis kutsumuse **toimida aktiivselt üldsuse huvides ja teenida ausalt riiki ja rahvast. See siseilma mõjutus, südametunnistuse kutsumus ning kõlbline hääl ongi kohusetunne.**

Kohusetunne on tähtis tegur.

Kohusetunne viib noori ennastsalgavale tegevusele,

mille juures ei ole mõõduandvad isiklikud huvid või majanduslik tulu. Ülesannete ja kohustuste täitmisel kohusetunde tõukel ei tule noortele meeldegi isiklik kasu või heaolu või üldse maiseid huvid, vaid noored toi- mivad nende ülesannete ja kohustuste täitmisel kõlblise maailmavaate kohaselt, millel põhjeneb ka kohusetunne. Kohusetunne on noortele enesest mõistetav ja arusaadav ning kohustav jõud, ilma et noored arut- leksid selle tunde kui mõjujõu üle või tähele paneksid selle tunde aval- dusi oma tegevuse juures. **See mõjujõud on tugev vaimne tegur, mis viib ja juhhib noori edasi.** Nii kui vanemate armastus oma laste vastu on lõp- matu ja väljaspool ainelisi huve, nii ka kohusetunne ei juhi noori ainult üksikute ülesannete alal, vaid tugev kohusetunne kutsub noori alalisele tegevusele riigi ja rahva huvides. Toimimine tugeva kohusetunde järgi on noortele otse tarvilik; see on nende hingelise heaolu tarvidus, **sest südametunnistus ei jäta noori enne rahule, kui nad ei ole täitnud oma ülesandeid kohusetunde kohaselt.** Noored ei tunne enne kõlblist rahul- dust, kui ei ole täidetud kohusetundest selgunud kohustused, kuna aga nende täitmise järel tekib hingeline heaolu ja sisemine rahuldustunne.

Kohusetunne ütleb noortele, et

noorte elu ja tegevus peab toimuma kõlbliste põhimõtete järgi

seaduse eeskirjade kohaselt õigluse vaimus ning et noorte ülesannete ja kohustuste täitmise sihiks on üldise heaolu saavutamine, aga mitte oma- kasu või üksikute kodanikkude huvide taotlemine teiste kodanikkude õigustatud huvide ja heaolu arvel. Noorte suhtumine kaasnoortesse ja kaaskodanikkudesse ei või oleneda sellest, mis kasulik või mõnus ainult noortele enestele, vaid see **suhtumine peab põhjenema inimeste õiguste ja inimeseväärtuse tunnustamisel.** Kohusetunne loob sellise suhtumise.

Kohusetunne ütleb noortele, et noored ei või arvestada oma elus ja tegevuses ainult kaasaja vajadustega ja huvidega, vaid ka tuleviku sihti- dega ja püüetega täielikkuse poole. Tegevus kohusetunde jõul ja tõu- kel on aateline, hingestatud tegevus tuleviku tähistes suunas. Kohusetunne viib noori püsivale tegevusele, katkestamatule arengule. See tunne ütleb noortele, et nad ei ela ega toimi ainult olevikule, vaid ka tulevikule.

Kohusetunne ütleb noortele, et vaja on täita ülesandeid ja teha tööd riiklikkude ja rahvuslikkude sihtide järgi ja et **noortel on vaja end ette valmistada elule ja tegevusele võimalikult täielikumalt.**

Vastu kevadele.

*Aprill nagu naeraks pihku, —
äsja köitis päikest vihku;
öösel suhkrut poetas puule,
lähenes nii taive kuule.*

*Juba pajul valged nupud!
Kraavis vesi — kas või upu!
Linaride pikad kangad
vias maas kui lumepangad.*

*Libisevad pehmed tuuled,
maja rüüstal märjad huuled.
Plekist kuke tuulelipu
saba näitab päikse tippu.*

*Pajul hellad udunupud! —
kevadesse upun, upun...
Päike köidab kiiri vihku,
aprill nagu naeraks pihku.*

Frida Ulm.

Kohusetunne ütleb noortele, et igal ühel neist on ülesandeid ja kohustusi enese ja kaasnoorte suhtes, et

noorte suhted peavad olema heatahtlikud ja sõbralikud

ning et inimlik armastus, usaldus, vastastikune arusaamine peab noori siduma ja ühendama. Kohusetunne viib noori noorte organisatsioonidesse ja paneb neid aktiivsesse tegevusse neis organisatsioonides. Kohusetundeline noor ei saa jääda noorusajal — oma vaimse arenemise ja kasvamise tähtsaimal ajajärgul — ainult oma koduse tegevuse piiridesse, vaid ta tunneb eneses otsesest kutsumust tegevusele ühes teiste noortega. **Kohusetunne ütleb, et see tegevus on vajalik ja kohustuslik temale tema enese arengu huvides.** Kohusetunne ütleb ka, et noored ei või jätta oma teadmisi ja oskusi, oma vaimseid jõude ja loomingut, kõike seda, mis neis on head ja ilusat ja mis kaasa võib mõjuda kaasnoorte arenemisele ja üldise kultuuritöö tõusule, ainult enesele ja enese huvides, vaid et on kohustusi ka kaasnoorte suhtes ning et neid kohustusi on võimalik täita nende kaasnoorte suhtes eeskätt noorte organisatsioonides.

Kui nüüd asuda noorte vastutusetunde käsitlemisele, siis avaldub, et

vastutusetunne on seoses kohusetundega.

Kellel on olemas kohusetunne, sellel ei saa puududa ka vastutusetunne ja ümberpöörduvalt, kellel on olemas vastutusetunne, sellel ei või puududa ka kohusetunne.

Noored vastutavad oma vanemate ees. Arenedes ja kasvades kodus heade lastena tahavad nad täita ausalt, korralikult ja täpsalt neid ülesandeid ja kohustusi, mis on vanemad nende peale pannud. Koolis kannavad noored vastutust õpetajate ees: kui nad ei täida seal oma ülesandeid või kohustusi või kui nad rikuvad kooli korda, siis on nad kohustatud andma seletusi oma tegevusetusest või tegevusest, kusjuures suuremate eksimuste puhul võidakse neid ka karistada karistustega kui kasvatusliikkude vahenditega. Noored kannavad vastutust vastavas ulatuses ka kriminaalseaduste järgi. Noored võivad kanda vastutust ka noorte organisatsioonide ees, eriti nende organisatsioonide ees, kelle liikmed nad on. Näiteks, ebakohase käitumise pärast võib organisatsiooni juhatus või aukohus teha noortele märkusi või ka välja heita organisatsioonist.

Aga peale selle noored tunnevad, et ka südametunnistuse hääl avaldub kohtumõistjana ja et ka südametunnistus on kohustaja. **Südametunnistus ütleb noortele, et nad kannavad vastutust ka oma sisemise „mina“ ees, enese ees, ja et seega**

tegevus ja teguviisid peavad olema kooskõlas ka südametunnistuse nõudmistega

ning et noored kannavad ka kõlblist vastutust. Kui kohusetunne kohustab noori aktiivsele tegevusele vastavate põhimõtete kohaselt vastavate sihtide saavutamiseks, siis vastusetunne ütleb noortele, et nad kannavad vastutust, kui nad ei pühenda end sellisele aktiivsele tegevusele. Noored kannavad siis vastutust enese, oma südametunnistuse ees; südametunnistus ei anna neile rahu, vaid teeb oma süüdiva otsuse, mis tekitab sisemist rahulolematust või hingelist piina. Vastutustundelised noored ei leia enne rahu, kui nad ei ole jälle saanud lepitust oma südametunnistusega ja rahulolu enesega. **Aga vastusetunne ütleb noortele ka seda, et nad kannavad vastutust rahva ja oma riigi tuleviku eest ja et seepärast on nende ülesandeks arendada ja kasvatada end võimsateks tegelasteks, kes tahavad, oskavad ja suudavad teenida riiki ja rahvast, arendada elu ja kindlustada tulevikku.**

Seega vastusetunne on suunav, õpetav, hoiatav ja ülesehitavale tööle juhtiv hingeline mõjujõud.

A. Kurvits.

Maanoorteliikumise tulevik hakkab selguma.

Muutume vaimliselt sama tugevaks nagu oleme füüsiliselt.

Allpoolsildatu pole mitte unistus, vaid reaalne arvestus. Mõnede asjade loogiline käik on nii vääratamatu ja selge, et võime seista tuleviku kui olnud sündmuse ees.

Mõndagi, mis alles mõne aasta eest oli tulevik, võime juba teostunuks nimetada. Kuid mitte küllaladasel määral. Uhke olla pole veel põhjust millelegi.

Käärimine ja küpsemine.

Kõige lähedama tuleviku teostumine on olukord, kus pole enam vaja kuldada jõudu ega aega maaelu ülistamise, maaelu suurte paremuste selgitamise peale ega raisata sõnu üleskutseteks, mis käsivad truuks jääda maale ja armastada oma kodusid. Kõik see muutub iseenesest mõistetavaks ja loomulikuks. Kui praegu tuleb värbida maanoorte nimekandjaks selliseidki noori, kes seda nime veel küllaldaselt ei oska hinnata, peab varsti iga õnne-

lapski enesele suureks ja mehiseks ülistuseks väärida olla maanoorte rivis.

Kuni sinnamaani on maanoortel veel organiseerimise, mitte tegude, aeg. Alles peale selle on valmis kindel maa, millele võib ehitada jäädavaid ehitusi. Kuni sinnamaani viibime alles käärimise ja küpsemise ajajärgus; see on alles jõu kogumine.

Ühiskondlik vaim.

Kõik need eluavaldused, mida praegu üldiselt tuntakse „seltskondliku“ nime all, saavad maanoorte maailma-vaate läbi uue elu. Algatada pole vaja niipalju, kui just süvendada. Seltskondlik elu saab palju tõsisemaks, sügavamaks ja kasvatuslikumaks. Meist ei rahuldu keegi ega tohigi rahulduda ainultüksi isiklike muredega, sest me pole enam juhitavad, vaid oleme rahvas, riigikodanikud. Meie põhimõtted ja meie ise haarama kõige järele, me

Kodukuld.

Väike poisike jookseb raiesväljal laiali pillatud kändude vahel töötava mehe juurde. Soe päike paistab palavasti. Töötaja on õlgaabu sügavasti pähe surunud kaitseks ereda valguse vastu. Mehe võimas piht on märg higist.

„Isa!“ kilkab laps.

„Mis on pojuke?“ — karedas hääles kostub mahe õrnus.

„Mida sa isa teed siin?“

„Kulda kaevan.“

„Aga sa kaevad ju mulda.“

„Siin kändude all on peidus kuskil kullakast. Mu isa rüakis noorena mulle sellest varandusest, mida ta vanaisa-isa olla peitnud siia suure sõja aegu, kus põletatud terved külad; mehi ja naisi müüdi orjadeks... Mu isa kaevas ja otsis, ent ei leidnud. Ka mina olen otsinud, pole leidnud siamaani. Kasva pojuke, võib olla sina leiad.“

Imelik värin läbib last. Väike mõte töötab palavikuliselt. Kui ta kasvab — ainult kasvab, siis töötab ta kindlasti otsida — ja ta peab leidma peidetud varanduse.

„Aga isa, kui ma suureks saan, siis tahan ka mina otsida.“

Rahuloldav naer tõuseb isa näole.

*

Tugev, punapõskne noormees töötab endisel raiesväljal, mis on puhastatud lagedaks kividest ja kändudest. Lokkab võimcs kuldkollane viljamüür. Võimsalt kummardub tugev piht, sahnal langevad kõrred vikati ees.

Põllupeenart mööda tuleb kepi najale toetudes hallpäme rauk. Tulija peatub töötaja juures.

„Arvi!“

Töötaja jääb küsivana hetkeks seisma.

„Mäletad veel, kui poisike olid, mina töötasin siin ja sina lubasid peidetud varandust otsida?“

Noormees jääb mõttesse. Läänud on ammugi meelest tubadus, mida töötas isale. Aga süiski, nüüd — kindlasti mäletab ta!

„Oled leidnud varanduse?“

Noormees naeratab. Tuulehül läbib viljamüüri, sahistades isale vastust...

A. Hallisto.

peame looma, korraldama ja juhtima.
 raskemaks, kuid saame sellest üle.
 See tähendab: me ise muutume
 tugevaks.

sed ja -õigused? Kas kutsume appi
 rahvusvaheliselt tuntud tarkpead? Kee-
 gi ei tea paremini, mis meile vaja ja
 mida tahame — kui meie ise.

Ulatus.

Maailmavaade.

Maailmapilt ja -tajumine meis, mis
 on praegu selge enam aimamisis ja
 vaistus kui teadmises, piiritletakse ja
 selgub kõigis üksikasjus. See on põhi,
 nagu seadustekogu, mis ei jää ainu-
 üksi meie organisatsiooni aluseks.
 Meie põhimõtted kujunevad meie kä-
 tesse nagu mõõdupuud, millega võib
 asuda iga eluavalduse, iga ühiskond-
 liku nähte hindamisele.

Ja kes loob meile need põhimääru-

Maa iseloom tingib mitteküllaldase
 vahenditu läbikäimise, sellepärast pai-
 suvad laiaulatuslikuks eriti sellised
 mõttevahetuse- ja läbikäimise-vahendid,
 nagu ajakirjandus, kirjandus ja raadio
 Organsatsioon tungib ise iga üksik-
 külla ja iga üksiktalule juurde, sest vas-
 tupidi on see raskem. Maanoorte aja-
 kirjad saavad juhtivaiks tegureiks
 noorsooliikumises. Iga liikuma pan-
 dud mõte liigub lühikese ajaga üle
 kogu maa — ja liikuv mõte paneb
 meis uusi mõtteid liikuma.

Jõud.

Füüsiliselt on maanoorus ikka olnud tugevam muust noorusest, seda on ta ka tulevikus. Kuid meie vaimline elupool saab sama tugevaks kui füüsiline. Maale, meie kodudele, toob see jõud ja tahe kättesaadavasse kaugusse palju suuremad kultuurivarad senisest. Meie puhke-, ajaviite- ja lõbustustunnid immutab ta läbi vaimukuse ja kunsti õhuga ning sügava rahva-omapäraga. Meie elurõõmsast ja elujulgest vaimust tõusevad mitte üksi tugevad majanduselu, ühiskonna ja töö juhid, vaid sellel tõuseb ka sama tugev vaimline looming.

Noorte iseloom.

Tulevikus selgub: noored on muutunud auahneiks. Praegu hämmastab see sõna lugejaid, sest aeg on sellele annud juurde imeliku ebakõla. Sellele sõnale vaadatakse kõõrdi, kuid rahaahnut peetakse enesest mõistetavaks. Suhtumine sellele sõnale muutub ja muutub sõna sisu ise. Au

on ju suur voorus. Maanoortel on tõeline ahnus tõelise au järele.

Millal ollakse tööga valmis?

Kas meie töö kunagi lõpeb ja millal lõpeb? Millal saab meie organisatsioon valmis? Noorsoo-organisatsioonide kohta on öeldud, need ei saavaki valmis. Neil pole kunagi väljakujunenud vormi ega lõplikku kuju. Nende omapära seisab liikuvuses, tundlikus reageerimisvõimes. Meie kohta see aga se' viisil ei maksa. Mille ehitame valmis, see olgu ka valmis. Väljakujunenud põhimõtted jäävad kindlaks kui kaanonid. Kuid neid me loome üha juurde ja sellel töö ei tulegi lõppu. Ses mõttes ei saa meie töö siiski kunagi valmis.

Kokkuvõttes:

Kogu tulevik näitab meie vastu suurt nõudlikkust ja pakub palju tööd ning tööd. Ent näitab ka tulemusi. Viimaseid meie üritame ja tööd meie ei karda. Meie ei kogune ju lõbutsemiseks.

Sergius Russ.

Üks supelus.

Mõtiskelles töövabal ajal meenub mulle mõnigi kentsakas lugu minu kooliajast. Näiteks seesama supelus Amme jões, mõni päev enne kooliaasta lõppu.

On haruldaselt soe maikuu keskpaik, ja meie, Palamuse kihelkonnakooli õpilased, kasutame igat pikemat vahetundi selleks, et solistada jões, mis säteb peaaegu koolimaja külje all nagu hõbedane vööt.

Meid just lausa ei keelata seda teemast, kuid tihti hoiatatakse liialdamast: olevat tervisele kahjulik. Aga niipea kui tollaegne koolijuhataja saab teada, et on lähenemas kooli „katsumine” kohaliku praosti poolt, siis keelab meile suplemise vahetundidel hoopis ära; tehtaгу seda pärast tundide lõppu, kui enam pole oodata õpetaja tulekut.

Noh, nii kibe kui see ongi, siiski peame alistuma sellele keelule; aga küllap me õhtupoolikul ausasti teeme tasa, mis vahetundidel kaotsi läheb.

Nii oleme kord, ühel pärastlõunasel tunnil, jälle vees nagu üks mees ning teeme sellist mürglit, et kajab ko-

gu Palamuse küla. Mida ei mõista üks, seda mõistab keegi teine, aga kanged mehed oleme kõik niihästi ujumises kui sukeldamises. Sel päeval millegi pärast satume eriti hoogu ja jändame jões kauemini kui tavaliselt. Mine tea, mis meile on sisse tükkinud, aga veest me välja ei tule, olgugi et juba lõgistame hambaid ja oleme mõllamisest pooluimased.

Äkki jookseb koolijuhataja, köster Lender, jõe poole, hüüdes juba poollet teelt:

„Välja, välja jõest! Välja jalamaid! Õpetajahärra tuli!” Ning juba kaldalt: „Riietuge ruttu, te hundikutsikad, ärge laske praostihärrat oodata!”

„Mis ta's nüüd veel nii hilja tuli?” toriseb paks ja aeglane koolivend Tõnnisson, hõõrudes punetavaid silmi.

„Pea suu!” käratab isand Lender, „katsu, et sa ruttu riidesse saad ja kobe klassituppa jooksed!”

Ronib siis ähkides ja puhkides kaldale see alasti poisiparv ning hakkab tuuseldama riiete kallal. Aga pole kuigi suur ime, et sellise ruttamisega pai-

Esivanemate mälestuse sambilan.

All põllu ahervars kui mälestuse
sammast

mu esivanemate. Aastaid sadu
tad ehitatud, talle kadu
on väeti kuulutama ajahammas

Sealt hoovab isa, vanaisa vaeva
ja nende ennastohverdatav tööd.
Taas keskel mineviku ööd
ta viitab tahtmatagi mõtted aeva.

Ja tahtmatagi kutsub salasund
mind alati siis ikka nende ringu
ja ikka siis viib nagu mingi
sund salajane nägema neist und.

On kive sinna ema põlles kannud,
kui karistusi elust ohvrimeele,
ja nende kaudu tema käele
nü mõnigi kord tänuks suud ma annud.

Hans Kessler.

satakse segamini kõik riided ja saapad nagu Soodoma linn. Keegi ei leia, mida otsib. „Kus mu püksid?“ karjub üks. „Kus mu saapad?“ hädaldab teine. Kolmas jookseb puupaljalt ringi ega leia üldse midagi oma kehakatteist. Kõike on küllalt, aga mis sa iganes kätte krabad, see on võõras. Kogu jõe- perve-täis koolirahvast jookseb edasi-tagasi, tõukleb, karjub, kõhib ja aevastab. See võib olla päris huvitav pilt, mis õpetajale ja kõstrile a v a n e b koolitoa lahtisest aknast.

Viimses ihuhädas lepitakse sellega, et igaüks tõmbab endale selga ja jalga, mis kätte puutub. Pikk kuigard Järveots kisub endale jalga lühikesed püksijupid, mis talle ulatuvad vaevalt põlvini ja jätavad lausa paljaks poisi karvased sääred. Väike Lesta varustab pika ja laia täismeha pintsakuga, mille alt paistavad ainult ta jalakannad. Keegi jahmerdab, vest pahupidi seljas — mine sedagi tea, kas oma või võõras. Joosep Toots haarab maast ühe pikasäärega suka, tarvitades seda kaelarätkuna. Mina saan pükste omanikuks, mis mulle on nii pikad, et nende alumisi otsi julgesti võib sõlme väänata; ja kui ma hakkam nende sääri üles käärima, siis langeb ülemine osa mu keha ümber alla nagu kott. „Andke nõöri! Andke nõöri!“ jooksen ühe juurest teise juurde, kuid kellel on selleks aega, kuna igaüks on väljas ainult iseenda eest. Nii ma varsti jooksengi koolimäest üles, püksid „näpu“ vahel. Georg Adniel Kiirel on ühes jalas tema harilik nõõpsaabas, teises kamass. Paks Tõnisson ajab endale seiga üht kitsast pintsakut sellise hooga ja innuga, et selle riidetülki õmblused aina pragisevad. Kuskil käriseb üks särk, mis kel-

leegi on sattunud jala alla ja mida keegi teine tirib kõigest väest ja võimust.

Aga üle kogu selle möllu kostab koolimaja nurga juurest kõstri vihane kisa:

„Ruttu, teie põrguinglid! Kas saate juba tulema!“

Nii me siis rühimegi klassituppa nagu koletised, kel kuue kaelus üleval, kel rinnaesine hoopis lahti, vesi nirisemas sugemata juukseist.

„Kes need on?“ küsib praostihärra kõstrilt, kui on lähemalt silmitsenud seda võigast seltskonda.

„Noh, need...“ kõgeleb küsitav, „need on ikka need... Nad käisid suplemas.“

„Ja nii lasete nad tulla minu ette?“

„Jah, noh...“ kehitab õnetu koolijuhataja õlgu. „Ega ma teadnud, et nad sealt tulevad selliste hernehirmustitena. Käskisin neil rutata ja... vaadake nüüd ise, mis sellest sai.“

„Kole! Kole!“ raputab õpetaja oma halli pead. „Veel kunagi oma ametiajal pole ma üheski koolis näinud niisugust peletiste karja. Nüüd aga pean seda nägema siinsamas, oma käe-külje all. Ei, ma ei või neid näha, ma kardan neid ja lähen ära. Tulen homme. Vahest kannate hoolt, et neil siis vähegi oleks sarnasust inimestega ja koolilastega.“

Ja väljubki klassitoast, kehitades õlgu ja heites meile põlglikke pilke.

„Vaadake, põrgulised, mis te nüüd teite!“ möirgab kõster, kui õpetaja enda järel on sulgenud ukse. „Vaadake nüüd! Vaadake nüüd!“

Aga me tõesti ei tea, kas olime seekord süüdi või mitte.

„Kevadik“. Kirjanik Oskar Luts.

Meie eluruumid olgu valged ja heledad.

Juba aastaid oleme teadlikud, et päike on meie tervendaja ja elu alus. Seetõttu suureneb ka nõudmine päikese ja valguse kohta, püüame tuua oma eluruumidesse rohkem heledust, sära ja valgustada selle pimedamaidki nurki.

Kui meie kodud on päikeseküllased, valged ja rõõmsad, siis taganeb sageli ka kurbus inimeste südamest ja nähakse kergemini elu valgusekülgil ning ilu.

Kevad on lähenemas. Veel võitlevad talvised külmad kevadsoojusega ja suladega, olles peaaegu üheväärsed, kuid peagi on kevad talve võitnud ja valitseb ainuüksi maal. Siis saame ka meie, ilmadest jo loodusemõjudest suurel määral valitsetud põhjamaa inimesed, rohkem osa päikesest ja heledusest.

Juba praegu, kevade lähenemisel ja ilmade soojenemise algusel, võime julgemini avada aknaid ja puhastada need talve kestel kogunenud tolmust, mis takistab päikesekiiri sisse tungimast.

Meil, põhjamaalaste kodudes, on ainsateks valguse sisselaskjateks aknad, kuid needki peavad olema niisamuti kui ukсед ja seinad tugevasti suletavad, et akna kaudu ei jaheneks meie eluruumid. Kuigi soojus nii meie terve hoiul kui mugavustunde äratamisel on tähtis, ei tohiks selle alalhoidmisel unustada teisi sama tähtsaid tingimusi — värsket õhku ja valgust. Nende sissepääs on võimaldatud peamiselt akende kaudu.

Viimasel ajal on kõigis põhjapoolseis, päikesevaestes maades, nii ka meil, võimule pääsenud laiad, madalad aknad. Need on leitud kõige paremaiks seepärast, et nende kaudu valgus kõige vabamalt ja takistamatult ruumi pääseb. Laia akna kaudu ei lange valgus põrandale mitte kitsa ribana, vaid laialt, avaralt, valgustades kogu ruumi. Nii jääb tubadesse vähem pimedaid nurki või ei jää neid üldse mitte — ja ruum jätab üldiselt heleda, päikeselise mulje. Seda muljet aitab suurendada hele seinavärv. Kes tahab, et tema eluruum alati näiks päikesepaistelisenä, peaks seinu või tapeedi värviks valima heleda kollaka

või roosakas-beeš tooni. See peegeldab väljast tuleva valguse päikeseliseks ka siis, kui päike tegelikult ei paistagi.

Laiad, madalad aknad on paremad ka nende korrashoiu mõttes: kõrgetel akendel teeb raskusi ülemise osa pesemine, kuhu vanasti redeliga juurde pidi ronima; madalatel akendel see puudub.

Kuna aknad ise on enamasti igal majal juba olemas ning neid raske on veel muuta, tuleb püüda nende vigu katta ja paremusi esile tõsta akna eesriiete — kardinat — kaudu.

Akna eesriideil on ruumidele kodu- ja omapärasuse andmisel väga suur tähtsus. Neil on täita mitu ülesannet:

- 1) kaunistada eluruumi ilusate kangaste või kaunistuste varal;
- 2) pehmendada aknast sissetungivat päikesevalgust ja siduda aknaavaust seinaga üheks tervikuks;
- 3) varjata eluruumi võraste uudis- himulikude pilkude eest.

Selleks, et meie eluruumid oleksid valged ja heledad, peavad ka päevased eesriided olema õrnad, heledad ja akna eest võimalikult kõrvale tõmmatud, nii et väljast hoovav valgus eesriiete kaudu kuidagi takistatud ei oleks.

Kui eesriided aga on rasked, tumedad ja paksud, siis on nende otstarbekohasus ja ilu väga küsitavad — katavad nad ju siis oma tumedusega sissevalguva päikese ja neelavad kogu toa heleduse.

Aknaeesriiete küsimus on õieti päris raske ja omaette suur küsimus, mille põhjalik käsitlemine siinkohal lõhks liiga pikale — peasi on, et need ei tohiks olla valgust enesesse imevad tumedad ega pleekuvad kangad.

Hea on ka, kui eesriideid päevaks saab akna eest kõrvale tõmmata, nii et need kuidagi ei takista sissepaistvaid päikesekiiri. Õhtul tõmmata sisse-vaatajate eest kaitseks akna ette.

Meie saame ju siin nii-kui-nii niivõrd vähe päikest, et peame olema kokkuhoidlikud sellega ning tuleb püüda kinni iga kiireke, mis tahab pääseda valgustama meie kodusid ja hingi.

Salme Masso.

Juhiseid koduümbruse kaunistamiseks.

Koduks pidasime seni ainult oma elamu sisetisi ruume. Nüüd on kodu mõiste laiendatud: kodu ei ole enam ainult „talutare”, vaid ka selle ümbrus. Inimene elab ja puhkab ainult talvekuudel siseruumides, kuid suvise aja saadab ta mööda väljaspool elumaja seinu. Sellepärast on tarvis, et ka väljaspool elumaja seinu oleks ilu ja mugavust.

Koduümbruse kaunistamine olgu noorte ülesanne, sest neil on selleks kõige rohkem huvi ja tahtmist, kui seda nendes äratatakse. Organiseerides endid maanoorteritingidesse, valmistades iluaia kavandeid, tellides ühiselt ilupuid, -põõsaid ja püsililli, saavad nad kõige paremini seda läbi viia. Lähenevas on kevad, loodus lööb haljendama, nüüd on ka kohane aeg tänavu veel selle peale mõelda.

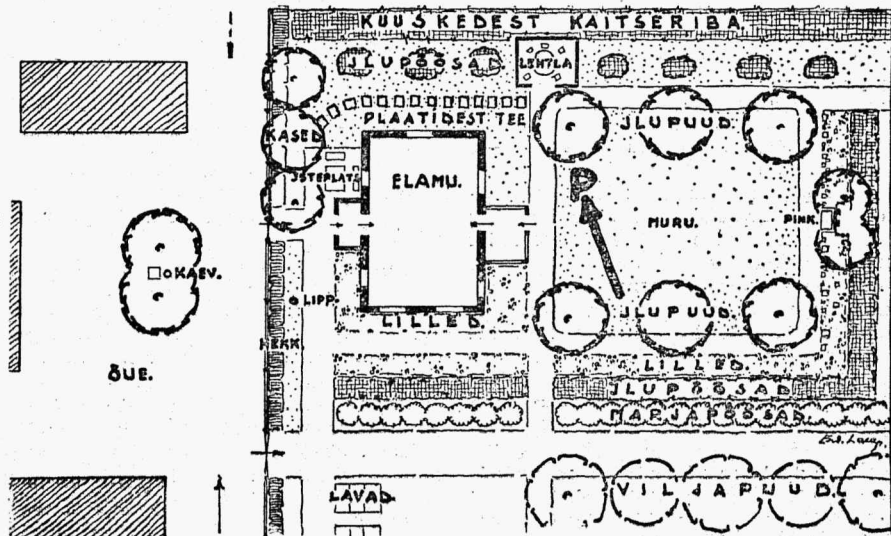
Koduümbruse kaunistamise põhijooned.

Soovitav oleks tallu sissemineva tee äärde istutada ilupuid. Ilupuudest selleks valida liigid, mida hiljem tarbepuudena võiks kasutada ja mis sealjuures ka mesilastele headeks meetaimedeks, nagu pärnad, hobukastanid, vaht-
rad ja jalakad.

Ka võib teede äärde istutada viljapuid, kuid viljapuud vajavad paremat hoolitsemist, nagu tüvekaitset, paremat väetamist ja võraravi. Loomulikult iga teedäärde istutatud puule võetakse maasse 1 m. laiune ja 40 sm. sügavune auk, kesk auku lüüaks teivas, mille alumine pool põletatud söele ja puu istutatakse kõrvalt põllu pealt võetud mul-
laga. Peale istutamist seotakse puu teiba külge ja kastetakse muld hästi läbi.

Taluõue on kõige suuremaks liikumise kohaks loomadele kui ka inimestele. Soovitav, et õue mitte liiga suur ega ka liiga väike ei oleks. Suur õue nõuab peremehelt ja perenaiselt palju jalavaeva elamust kõrvalhoonete juurde käimiseks ja suur õue on sügisel ja kevadel porisem, sest tema täitmine kruusaga on kulukam kui väiksemal.

Oleks soovitav, et karjatee ei läheks mitte läbi õue, vaid karjalaudast avaneksid ukсед kohe karjamaa suunas. Kui aga pole võimalik karjale eraldi karjateed teha ja kari liigub elamu eest karjamaale, siis tuleks õue jaotada kaheks osaks: üks osa loomadele ja teine inimestele. Seda võib läbi viia sel teel,

Talu iluaed elumaja ümber.

et 4—10 meetrit elamust õue suunas tehakse püstitatidest tara ehk aed ja sellest elamu poole istutatakse ühe m. kõrgune puude istandik (hekk).

Kaev asetatakse keset õuet, et vesi igasse kohta kättesaadav oleks, kuid sealjuures ei tohi ta õue peal liikumist takistada. Kaevu juurde võib istutada mõned ilupuud. Elumaja ette tuleks asetada istepingid ja suvekuudel võiks talu pere väljas esegi süüa puu vilus.

Elumaja lähedusse õuepoole külge tuleks püstitada lipuvarras, mida antakse esegi riigimetsast tasuta, et rahvuslikul või perekondlikul pidupäeval sinna lippu lehvima tõmmata.

Suuri ilupuid elamu lähedusse ei maksa istutada, sest need takistavad valgust tubadesse pääsemast, mida meie tubades nii-kui-nii on vähe.

Talu iluaia

moodustab maa-ala, mis ümbritseb elamut. See on inimese „eluase” osa, kus ta ilusatel suvepäevadel vabad puhketunnid mööda saadab ja ka võõraid vastu võtab, seega peab see ilusama osa kaunist kodust moodustama.

Iluaias elamu ees peaks asetuma muruplats, mida iga 2—3 nädala tagant niidetakse. Muruplatsile ärgu asetagu laiailu ilupöösaid ega lilli, vaid see moodustagu tasase platsi, mida võiksid ka lapsed mänguplatsina kasutada.

Iluaiat jagavad osadeks kõnniteed. Need olgu kõik sirged. (Teede tegemist iluaeda v. lähemalt „Maanoored” nr. 11 — 1934.)

Lõunapoolsetele maja ja teeäärtele, mis pole puudest varjatud, tuleks asetada lilled. Lillepeenrad tehakse 1—2 meetri laiused. Lilledest tarvitagu rohkem püsililli, mis ei nõua igal aastal ümberkorraldusi ega uute ostmist; pöösaste lõhkumise teel saab neid ise kergesti paljundada.

Püsililli asetatagu peenrale nii, et ettepoole madalamate read ja tahapoole ikka järkjärgult kõrgemad. Säärane lillepeenar on kevadest kuni hilja sügiseni värvirikas.

Meie kodumaal taluaedades on juba leida järgmisi püsililli, mida võib soovitada:

a) madalamatest: 1) märtskel-lukesed (*Leucoium*); 2) lumekellukesed (*Galanthus*), 3) sinililliad (*Scilla*),

4) kobarihüatsindid (*Muscari*), 5) pii-beleht (*Convollasis*), 6) nurmenukud (*Primula*), 7) hanerohi (*Arabis*), 8) kannikesed (*Viola odorata*), 9) kirikakrad (*Bellis*), 10) murulauk (*Al-lium*), 11) igihali (*Vinca*).

b) Poolkõrgeist: 1) tulbid (*Tu-lipa*), 2) iirised (*Iris*), 3) nelgid (*Dian-thus*), 4) kitsekakrad (*Doronicum*), 5) kullerkupud (*Trollium*), 6) aedkel-lukad (*Companula*), 7) õnneheinad (*Fri-geron*), 8) püsiastrid (*Aster*), 9) seebi-lilled (*Saponaria*), 10) lupiinid (*Lupi-nus*), 11) öökannikesed (*Hesperis*).

c) Kõrgeist: 1) pojengid (*Paeo-nia*), 2) murtudsüda (*Dicentra*), 3) tür-gimogurad (*Rapaves*), 4) leeklilled (*Phlox*), 5) kukekannud (*Delphinium*), 6) kurekellad (*Aquilegra*), 7) kokardlil-led (*Gaillardia*), 8) kääkingad (*Aconi-tum*), 9) Gladiolid, 10) päevakübarad (*Rudbeckia*), 11) kuldvitsad (*Solidago*), 12) daaliad (*Dahlia*).

Püsililledetaha võiksime veel asetada õitsevaid ilupöösaid, mis lilli kaitseksid tuulte eest ning oleksid sel ajal uhke-mais ehteis, kui püsililledel õitsemises vaheaeg.

Õitsevad ilupöösad ning püsililled on tähtsamaks iluaia ehteks, nad toovad iluaeda kõige kaunimat looduslikku ilu ja vaheldust.

Suvelilledel on siis suurem tähtsus, kui meil püsililli liike pole küllaldaselt olemas, või on neid tarvis kasvatada ilu-taimede rikastamiseks püsililledele li-saks.

Ümmargustel klumpidel kui ka kandi-listel või jälle looga või „võtmekujulis-tel” üheaastaste lilledetaha peenrakesel är-gu olgu kodusaedades kohta. Need on ilusad linnades avalikkudel platsidel, kuid kodu aedades on neid väga raske korras hoida.

Iluaiataga või iluaia kõrval asuks viljapuu-, marja- ja köögiviljaaed, mis oleks eelmise teede kaudu ühenduses. Viljapuu aeda läheks eraldi tee õuest, mille kaudu ka hobusega saaks sisse sõita.

Aeda külmade põhjatuulte kaitseks istutatagu kuuskedest kaitseistandus, mis on 60—80 sm. kaugusele istutatud kuuskeste rida. Nende latvu hakatakse lõikama, kui nad on juba 2—3 m. kõr-gused.

End. Lamp.

Ümbervääristamisega paneme viljapuud kandma.

Ümbervääristamisele tulevad halvemast sordist ja metsikud viljapuud.

Meie aedades leidub palju viljapuid, mis ei rahulda kasvatajat. Osa neist ei kanna saaki, ehk vili on vähene ja alaväärtuslik. Teised jälle ei vasta praeguste turunõuetele — ei anna head turukaupa. Paljudes aedades on iga puu ise sorti kandev, niisugusel juhul on saaki raske turustada; mõningal juhul esineb liig palju suve- ja sügissorte, kuna väärtuslikke talisorte on liig vähe. Peale selle leidub veel palju teisigi põhjuseid, miks peame oma aias võtma iga puu ja sordi kontrolli ja kaalumise alla ja otsustama, kas ei ole kasulikum vana sorti asendada uuega.

Milles seisab ümbervääristamine?

Selle all mõistame kord juba vääristatud puu uuesti vääristamist sobivama sordiga. Sellega sarnane on ka metsistunud vanemate puude vääristamine. Viimaseid leidub kahjuks sageli. Nad on enamasti kasvatatud kultuur-viljapuu seemnest ja on vää-

ristamatult kasvanud. Ümbervääristust võime tarvitada ainult elujõuliste viljapuude juures, kuna kidurad ja haiged puud ei suuda kasvatada raskeid vääristushaavu kinni. Vanus aga ei ole oluliseks takistajaks, isegi 80 aastaste puude juures on saavutatud häid tulemusi.

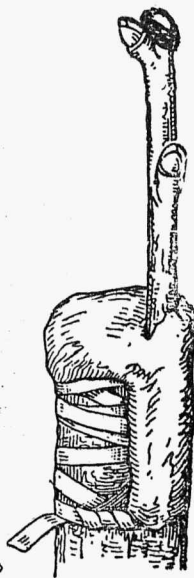
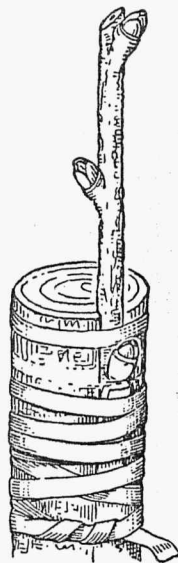
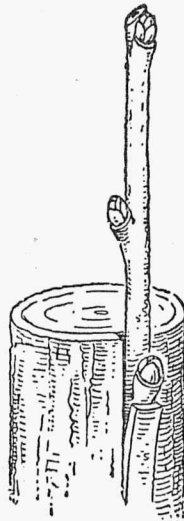
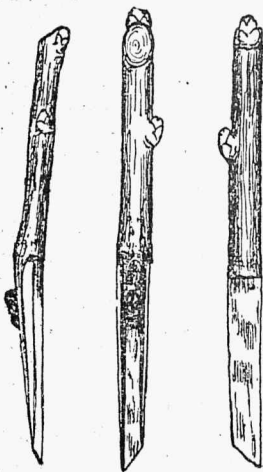
Ümbervääristamise teostamine.

1. Ettevalmistus. a) Meil olgu valmis muretsetud head väärisoksad sobivalt sordilt ja hästi alalhoitud (v. „Maanoored“ nr. 3 — 1935.).

b) Peame omama oskusi heaks vääristuseks, tundes tähtsamaid vääristusviise kinnise ja lahtise koore puhuks. Kinnise koore vääristustest on tähtsamad jätkamine ja kolmnurk ehk kitsejalg. Lahtise koore puhul on aga parimaks Tittel-vääristus (joonis 2). Kõigis uuemais katseis on andnud see viis kasvaminekul ja hilsel arengul paremaid tulemusi.

Joon. 1. 100 aastase õunapuu ümbervääristamine; paremal on õunapuu õieti lõigatud ümbervääristamiseks.

Joon. 2. Ümbervääristamiseks oksa lõikamine: vasakul — oksa küljvaates, keskel — oksa välispoolne külg ja paremal — sisemine sadula moodi nõgusaks lõigatud külg.

Joon. 3. Ümbervääristamise läbiviimine „Tütteli“ viisi järgi: vääristusoks pistetakse koore vahele, seotakse raffiaga kinni ja kaetakse pookvahaga.

d) Valmistame head pookvaha, näit.:

1. 400 gr. kampoli } sulatada väiksel
50 „ vaha } tulel
50 „ piiritust jahutamisel juurde lisada.

2. Samasugune ainult piirituse asemel tärpentiini 50 gr.

1. On külmalt wedel, 2. soojalt.

c. Muretseda head raffianiint, peenemate oksade juures saame ka jämeda villase lõngaga hakkama.

Vääristamisel vajame veel redelit, head tihedahambulist saagi ja teravat aia- ning vääristusnuga. Hädakorral väheste puude puhul saame ka eriotstarbe tööriistadeta läbi.

Aeg.

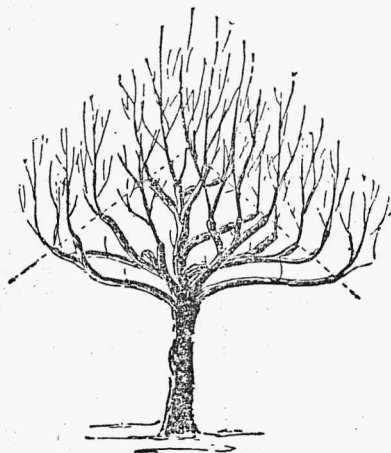
Sobivam on ümbervääristust teostada varakevadel, kinnise ehk lahtise koore puhul, umbes 15. III—15. V. Kui on kavatsus suuremal arvul ümber vääristust teostada, peame osa vääristama kinnise koorega, s. o. varem, kuna teine osa jääb hiljemaks. Üksikute puude puhul on soovitatav seda

teha lahtise koorega, sest sel korral on õnnestumine, eriti algajail, parem.

Vana võra tagasi lõikamine.

Seda teeme järelekaalutult. Siis on oluline, et puu võra peale lõikamist omaks endise üldkuju, tähendab: laia- võraline jääks laia- ja püstvõraline püstvõraliseks. Õunapuudel lõigata 90—100° nurga all, s. o. kui asetame kaks latti otsaga vastu keskmist juhtkasvu, siis nende vahele jäägu nii suur nurk. Tagasi lõigatakse umbes $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ oksade üldpikkusest; ülemisi tugevamalt, alumisi nõrgemalt. Vähemad kõrvaloksad jätame külge, eriti alumises osas. Puule peab jääma küllalt oksid, mis kevadel kiirelt saavad areneda lehed, vastasel korral puu võib hävineda, sest puuduvad toitu valmistavad osad.

Tekib vana võra lõikamisele ja vääristusele mõnepäevane vahe, siis tuleb oksa ots 5—10 sm pikkuses uuesti lõigata tagasi selleks, et vääristatav koht oleks igal juhul värske.

Joon. 4. Umbervääristamiseks õieti 100% all lõigatud õunapu. Siin on kasvanud puule mõne aastaga uus nägus võra.

Lõikamisel püüame vältida liig suurte haavade tekkimist. Kui vääristatava oksa läbimõõt on üle 6–7 sm, siis korralik kinnikasvamine on küsitav. Liig haralisi oksa lihtsustatakse, osa kõrvalharusid välja lõigates, nii et vääristuskohti tuleks vähem. Altpoolt vääristuskohta 15–20 sm ulatuses kõik kõrvaloksad välja lõigata.

Mida tähele panna umbervääristamisel?

Vääristamine järgneb kohe, kui lõikehaavad on terava noaga siledaks tehtud. Kõik lõiked vääristamisel olgu puhtad ja siledad, lõikepinda mitte käega katsuda. Lõiketegemist, kui see pole küllalt selge, harjutada enne mahalõigatud okste juures. Vääristusoksa valime vastavalt aluse jämedusele: mida jämedam alus, seda jämedam väärisoks.

Peale väärisoksa kohale asetamist ja tugevalt kinni sidumist, katame kõik haavad pookvahaga vee- ja õhukindlalt, vaha olgu selleks küllalt pehme. Kui hiljem tekivad vahakattesse lõhed, siis need uuesti kinni katta kuni lõikehaav on kasvanud kinni.

Ühele oksale, vastavalt tema jämedusele, asetatakse ka väärisoksi; nii tuleb 3 sm jämedusele 2, 5 sm — 3 ja jämedamale 4 oksa. Üht väärisoksa

tarvitades asetatakse see alusoksa välimisele küljele, kahe puhul külgedele.

Milliseid sorte tarvitada?

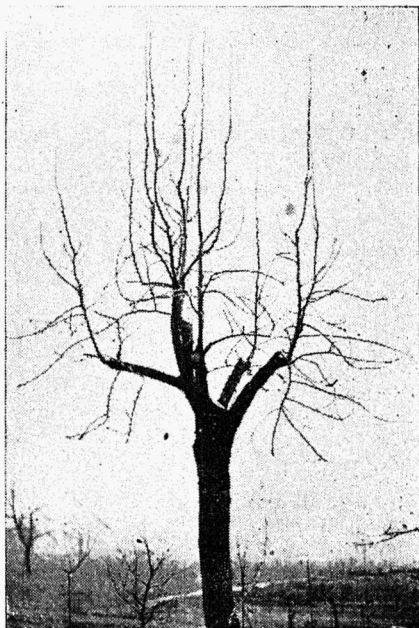
Suvesortidest — Valgeklaar ja kohati Suisleppa. Sügissortidest — Sügisene joonik, Treboux, Liivimaa kuldrenett. Talisortidest — Sibulõun, Tartu roosõun ja Paide taliõun.

Hilisemad tööd.

On vääristused õnnestunud ja kasvanud korralikult kinni, tuleb lõigata side läbi. Kaitseda tuulisel kohal asuvate puude vääriskasve, neid kinnitades kepikeste külge. Juhtkasvule asetame pajuvitsast looga üle ehk kahelepoole kepikesed, et takistada sinna lindude laskumist.

Tagajärjed.

Umbervääristuse töö annab isegi algajate juures häid tulemusi. Nii õnnestus Jänedal Põllutöökeskkoolis korraldatud umbervääristusel õunapuude juures keskmiselt 85–95%; tarvitati Tittel-vääristust. Vääriskasvude areng on esimesel suvel väga hoogne (joon. 5). Juba 3–4 aastal annavad umbervääristatud puud väga

Joon. 5.

Umbervääristatud puu teisel aastal.

väärtuslikku ja rikkalikku saaki. Puu on seejuures nagu noorendatud, algab hoogus kasv ja viljakandvus. Koos vääristamisega toimugu ka korralik maaharimine ja väetamine.

Kuidas edaspidi ümbervääristatud puudega talitada, püüame hiljem vastavalt vajadusele selgitada.

T. Haavaniit.

Jäneste närimishaavade parandamine.

Ka kõige parema viljapuude kaitse juures võib jänese siiski juhuslikult pääseda aeda ja puutüve paljaks koorida. Tihti jäetakse säärases seisukorras õunapuud lootusetult seisma. Loomulik, et palju puid nõndaviisi hävineb. Kui niisugust haava aga õieti ravida, võime paljugi õunapuid päästa hävinemisest.

Jäneste näritud haavade juures ei ole harilikult kogu kambiumi kiht hävitatud, vaid on jäänud järele hambajalgede vahele üksikuid laigukesi puutumata. Kui saame need haavad kinni siduda sellekohase määrdega, enne kui kambium sureb külma ja kuivuse tõttu, siis läheb haavade paranemine võrdlemisi jõudsasti. Surevad aga vahepeal lahtised kambiumi rakud, siis tekib väga raskelt parandatav haav.

Määre valmistatakse järgmiselt: kaks osa värsket veisesõnnikut, üks osa puutuhka ja üks osa peensavi; vett niipalju juurde lisada, kuni segu muutub paksu pudru taoliseks massiks. Niisuguse koosseisuga massi nimetatakse For-

kerti määrdeks. Segu tuleb haavale määrada ja lapiga kinni siduda. Ilma sidumata ta ei püsi hästi haaval, vihm peseb peagi maha.

See määre ei ole kahjulik elavatele kambiumi rakkudele, milledega ta puutub kokku, ta laseb endast kergesti õhku läbi, kuid takistab siiski küllaldaselt hästi puu kuivamist ja kahjulikkude pisilaste juurdepääsu.

Haavade katmiseks kõlbab ka harilik puuvaha, mis tuleb aga selleks otstarbeks tublisti kallim, teiseks takistab ta õhu juurdevoolu, millepärast haavad paranevad visalt.

Veel võib haavade määrimiseks tarvitada värnitsat või õlivärvi, mis käsitades lihtsam ja odavam puu vahast. Värvimuldadest kõlbavad niisugused, mis ei avalda kahjulikku mõju kambiumile, nagu kriit, ooker, tahm ja puutuhk. Väga kahjulikud on tinahendid: tinavalge, tinamenning ja kollane kroom, mida ei või millalgi tarvitada.

Elmar Järv.

Noortel on külalised.

Läheneb sünnipäev. Tahaksime seda hästi lõbusalt veeta ja juba aegsasti küsime vanemalt luba oma lähemate sõprade ja tuttavate külla kutsumiseks. Luba käes, ja ega me siis kutsumistki viimaseks minutiks jäta. Niisiis — tuleb terve seltskond noori. Kuidas aga korraldada nende vastuvõttu? See on küsimus, mis nii mõnelegi annab esialgu palju peamurdmist, siis tööd askeldamist ja jooksmist ning lõpuks väsimust, nii et korraldajal endal selgest kõigest mingisugust lõbu pole ja teinekord säärast vaeva enam heameelega ette ei võta. Ei maksa seda kõike nii hirmus keeruliseks teha. Korraldame hästi lihtsalt, kuid nii, et kõigil hea on olla ja meie ise ka ühes teistega lõbutseda võime.

Kui palju külalisi kutsume, see oleneb muidugi meie sõprusringi suuruselt ja majanduslistest võimalustest. Igal juhusel peame arvestama aga ka ruumidega, sest liig täiskiilutud ruumis ehk lauas pole kellelgi mugav. Muidugi peame oma külalistele ka midagi pakkuma. Sellest ei maksa aga sugugi suurt söömingut teha. Ei ole ju sellisel juhusel nii tähtis söömine, kui just meeleolu. Ega meie külalisedki pole sellised, kes ainult söömise pärast

Kadrina Põllumeeste Seltsi Noorte ringi harjavalmistamise kursus nõuandja prl. L. Bachmani juhatusel.

tulevad. Korraldame siis n. n. pealelõunase ehk õhtuse vastuvõtu. Algus võiks vast olla nii kella 5–7 ajal. Ärme jätame liiga hiljaks, ega meie pole ju üksi majas ja see segab terve peret — ka vanemate inimeste õõrahu.

Mida pakume siis külalistele? Harilikult oodatakse sellisel juhusel midagi magusat ja vast ka täitvat. Pakume neile siis kohvi ehk teed, sinna juurde näiteks: saia (magusat, ilma võita), torti — hästi lihtsalt kaunistatud — ehk mõnda muud suuremat kooki ja ühte sorti väiksemaid küpsiseid. Kui tahame midagi tugevamat anda, valime selleks võileivad. Need valmistame hästi lihtsad, kuid maitsekad, mingisuguste koduste liha- või vorstilõikudega, juustuga või kiluga, kuid mitte hirmus keeruliselt ja kirjult ilustatud. See oleks kõik mida vajame. Väga hästi võime ka joogiks kohvi ehk tee asemel tarvitada mingisugust marjamahla. Viimasel juhusel jätame aga võileivad ära.

Laua katame muidugi varem valmis, et meil külaliste sealolles poleks vaja enam ringi jooksta. Kas katame nii, et kõik külalised laua ümber istuda saavad või n.n. püstilaua, on meie enda valida. Juhusel aga, kui meil võimalik pole kõiki külalisi ühte lauda ehk ühte tuppagi sööma asetada, on vast soovitatavam kasutada viimast viisi. See jätab külalistele võimaluse oma soovide kohaselt grupeeruda ja peale selle on see vast korraldajalegi kergem.

Ruumidessegi katsume selleks puhuks vähe pidulikumat meeleolu luua. Võõrastel tõstab see kohe tuju, kui näevad, et toad teistsugused on kui harilikult. Laua ja kogu selle hoone võiksime valgustada küünaldega, ei see siis muud ilustust vajagi. Värsked rohelised oksad (suvel muidugi ka lilled) vaasides, väike kuusk nurgas, on teisteski ruumides sobival kohal. Kui siis peo puhul kõik võimalikud vaheuksed avatud, saame avarama tunde oma igapäevastes tööruumidesse. Kuuldes esimesi külalisi tulema, paneme muusikagi mängima, kui see võimalik gramofoni, raadio või mõnel muul kujul, ja esimene hea mulje on saavutatud.

Meie külalised on muidugi hästikasvatatud, nagu meie isegi, ja ilmuvad võrdlemisi täpselt, nii et hiljemalt ½ tundi peale kutse tähtaega neid lauda võime paluda.

Sama suur hool, ehk veel suuremgi kui söögi ja joogi eest, on peokorraldajal meeoleu eest hoolitsemises. Seda teeb igaüks muidugi oma võimete kohaselt. Laul on hea meeoleu ülendaja niihästi lauas kui ka muul ajal.

Peale söögi võime siis alata mängude ja tantsuga. Võimaluse korral paku külalistele lõbustuste vaheagadelgi mingisugust suupistet. Selleks sobivad väga hästi, näiteks, suhkrustatud jõhvikad, tervena alalhoidud pohlad, suhkru ja koore või piimaga ehk mõnesugused muud kodus valmistatud maiustused (kompvekid). Igasugune puuvili ja marjad on muidugi asendamatud sel ajal, kui neid võimalik saada. Külalised on vist küll väga tänulikud kui ka mingisugust marjamahla joogiks alati saadaval.

Maiustuste ringi pakkumisel võtame endile abiks väiksema õe ehk venna, ei see siis teegi meile suurt tüli. Külalised muidugi peavad väikese vaheaja pakutava nautimiseks.

Kuigi oleme saanud loa tantsida, ärme siis sellepärast keerutame kogu õhtu. Kindlasti on seltskonnas ka neid, kes muidki lõbustusi eelistavad. Sellised mängud, kus leidlikkus, osavus ja ettekujuvus esile pääsevad, jäävad sageli õhtu ilusamateks mälestusteks. Kuid ärge küsige võõralt: „Mida me nüüd küll mängiksime — kas keegi ei leia?“ Ei — teie enda poolt peab tulema.

Kui siis nii terve õhtu oleme lõbutsenud, on ehk kella 10—11 ajal paras aeg lõpetada. Lõpuks siis valss ehk marss või mõni hästi lõbus seltskondlik mäng ja arvatavasti märkavad võõrad selle järgi lahkuda. Ebaviisakas olekski mõelda, et nemad kavatsevad viibida talus kauem, kui vanem rahvaski näib seda heaks kiitvat. Saadame võõrad siis ilusti välja, kuigi ise ehk oleme vähe nukker, et see lõbu kauem ei kestnud. Kuid lohutame end sellega, et nüüd kõigile jääb meie võõruspeost parem mulje, kui olles tantsinud väsimiseni ja tuju langusen.

M. RUMBERG.

Kuivad küpsised ja leivakesed on heaks toiduvahelduseks.

Toiduvahelduseks on väga hea kasutada kuivi küpsiseid, mis tulevad võrdlemisi odavad, on aga head kasutada piima, tee ja kohvi kõrvale; samuti on nad väga head tarvitada leiva asemel teiste toitude juurde. Nende valmistamine on lihtne, milleks allpool mõned retseptid.

1. Kuivad leivad: 200 gr. rukkijahu, 200 gr. sepikujahu, 2 supilusikat sulavõid, soola, piima. Jahu segatakse piima ja soolaga. Kastetakse kõva tainas, millele lõpuks lisatakse sulavõi. Lastakse vähe aega seista. Vaalitakse õige õhukeselt välja, vormitakse või lõigatakse kaunis suured koogid (läbimõõt umbes 5—6 sentimeetrit). Et nad küpsedes kopra ei tõuseks, torgatakse kahvliga auke läbi. Küpsetatakse kaunis kuumas ahjus helepruuniks.

2. Õhukesed leivad kaljaga: 300 gr. (2 klaasi) saiajahu, 2 supilusikat sulavõid, soola, suhkrut, kalja. Valmistamisviis samasugune nagu eelmisel. Vaalitakse võimalikult õhuke-

seks, soovikorral võib lisada taignale köömnuid.

3. Muredad kuivad leivad: 1 klaas sepikujahu, 1 klaas odrajahu, 100—150 gr. võid, piima, soola. Valmistamisviis samasugune kui eelmistel. Vaalitakse vähe paksemalt välja, tehakse ümmargused koogid, mille vormimiseks hea on tarvitada klaasi või tassi.

4. Leivakesed rukkijahust: 3 klaasi rukkijahu, vett, soola, 80 gr. pärimi. Jahu pannakse kaussi. Keskmise osa jahu segatakse vee ja pärimiga. Äärele segamata jahule pannakse umbes 1 teelusikas soola. Lastakse kerkida, siis sõtkutakse kogu jahu paraja paksusega taignaks, nii et teda võimalik on vaalida. Lastakse teine kord kerkida. Vaalitakse õhukeseks, lõigatakse piklikud nelinurksed leivakesed, umbes 7 sm. pikad, 4 sm. laiad. Küpsetatakse kuumal ahjupõrandal helepruuniks. Kuivatatakse jahedamas ahjus üle. Salme Masso.

Nuudleid saab kodus valmistada.

Mõningaid toite nuudlitest.

Nuudlid on maitsevad, toitvad ja valmivad kiirelt. Nuudlite valmistamiseks tarvitatakse jahu, mune, piima ehk koort, soolast vett ja võid. Nuudlite valmistamine on kaunis aegaviitev töö, mispärast neid peaks talvel tagavaraks valmistama. Alal hoiduvad nuudlid kuivatatult. Nuudleid kohe toiduks tarvitades, pole neid tarvis kuivatada, kuigi pole nii maitsevad ja vedelik muutub tumniseks.

Nuudli taigen tehakse võimalikult paks. Jahu lisatakse niipalju kui üldse võimalik. Õhukeselt väljarullitult pannake 3—4 nelja kuni viie sm laiust, jahuga üle riputatud tainariba ülestikku ja lõigatakse väga kitsad ribad, mis jahuga üle riputatult kuivatatakse.

Nuudleid keedetakse kuuma vette pannes 5—10 minutit. Külma veega tulele pannes muutuvad nuudlid tumniseks ja hakkavad ühte. Nuudleid tuleb alal hoida kuivas ruumis, vastasel korral tõmbuvad märjaks ja hallitavad.

Nuudlid I (6 inimesele): 1 muna, 2 spl. hästi soolast vett ja jahu. Mu-

na klopitakse vähe läbi, lisatakse hästi soolane vesi ja jahu nii, et saab kõva taigen. Rullitakse õhukeselt välja, lõigatakse ribad ja kuivatatakse.

Nuudlid II: 1 muna, 3 spl. piima, 2 spl. võid, 1 tl. soola ja jahu. Vahustatud võile lisatakse vähe läbiklopitud munad ja teised ained. Valmistatakse võimalikult kõva taigen. Edasi valmistatakse nagu eelmist.

Nuudleid tarvitatakse piima- ja lihasuppideks ning segasuppile lisandiks, vormideks, keedetult liha ja juurviljaga.

Nuudlisupp piimaga: 1,5 ltr. vett, 1,5 ltr. piima ehk 2 ltr. lahja piima, 1 ltr. vett, 1 retsept nuudleid, 2 spl. võid.

Nuudlid keeva vette pannes keeta 5—10 min., lisada piim, lasta veel koraks keema ja maitseda või ning soolaga. Lauale võib anda puhta ehk kaneliga segatud suhkruga.

Nuudlisupp lihaleemega: 2,5—3 ltr. lihaleent, 0,5 ltr. kartuleid, 2 porgandit, 1 sibul, 0,5 retsepti nuudleid ja peterselli lehti.

H. Pagland.

Maanoorele seljakott.

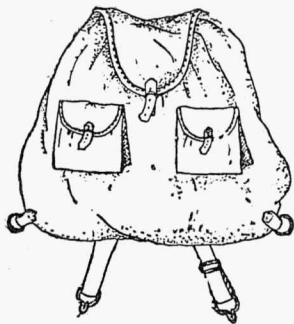
Matkamisel teeb alati tüli igasugustes pakkides või kohvrites varustuse kaasas kandmine. Palju praktilisem abinõu sel korral on pleekimata takust riidest või presendist valmistatud seljakott, mis jätab käed vabaks.

Käesoleval joonisel antud seljakoti valmistamiseks läheb vaja üks meeter 110 sm laia riiet. Sisevoodriks tarvitada värvitud linast riiet; võib aga ka muudki riiet tarvitada. Joonisel 2 A tähendab seljakoti poolt; B — sisemist taskut; C — pool pealmist katteklappi; D — kumbagi pealmise tasku katteklappi; E — kumbagist pealmist taskut. Kõik joonisel antud arvud tähendavad sentimeetreid.

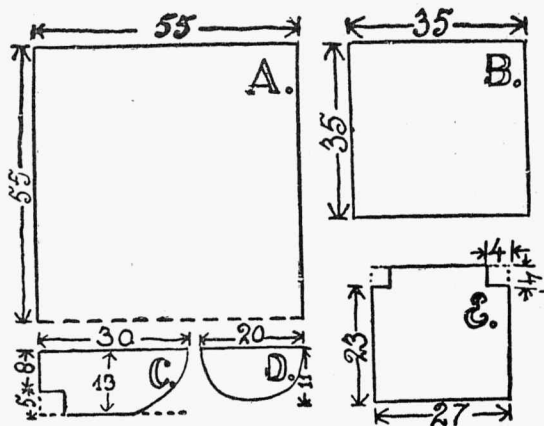
Kui seljakoti kõik osad on riidest välja lõigatud, teeme kõige pealt taskud valmis. Alumise suure voodri riid-

dest tasku ajame koti alumisele poolele, mis kotti kandes meil vastu selga on. Kaks vähemat pealmist taskut õmbleme enne nende nurkadesse tehtud lõikeid pidi kokku, palistame välised ääred ja õmbleme masinaga neid ääri mööda taskud seljakoti peale kinni. Tasku keskele kinnitame rihma pandlaga. Tasku klapi äärestame nahast servaga ja kinnitame vastavalt pandlale klapi külge rihma. Nüüd õmbleme seljakoti külgesid pidi kokku ja murrame ülesse umbes $1\frac{1}{2}$ sm laiuse palistuse, mille jällegi masinal läbi õmbleme. Koti alumistesse nurkadesse kinnitame rihmakeste otsa kinnitatud rõngakesed (vaata joon. 1).

Õmbleme ka katteklapi nurgad kokku samuti, nagu pealmiste taskute juures varem tegime ja kandime klapi

Joon. 1. Valmis seljakott.

Joon. 2. Seljakoti lõiked: A — seljakoti pool; B — sisemine tasku; C — pool pealmist katteklappi; D — pealmise tasku katteklapp; E — pealmine tasku.

välimise ääre nahaga. Nüüd võtame umbes 4—5 sm suuruse läbimõõduga metallist rõnga, kinnitame ta rihma vahele ja õmbleme rihma ühes pealmise katteklapiga seljakoti tagumise külje pealmise ääre külge kinni. Sellest rõngast tõmbame läbi 70 sm pikkuse kanderihma, millel kumbagis ot-sas on haak. Kanderihma pikemaks või lühemaks tegemiseks tuleb rihmale sea-

da reguleerija panna. Keset seljakotti seame pandla, mis suleb pealmist katteklappi.

Määrdumise puhul võib niisugust seljakotti ka pesta. Praktilisem materjal ta valmistamiseks on siiski pre-sent, mis on vihmakindel ega lase ese-meid kotis kunagi märjaks saada.

Fr. Ulm.

Maanoorte mõttevahetuse nurk.

Korraldame maakondlikke suvepäevi.

Need aitavad kaasa maanoorteliikumise levinemisele ja lähendavad maanoori.

Meie maanoorteliikumine oma arengus on jõudnud juba niikaugemale, et hakkab võtma laialdasema, kindlapiirilise organisatsiooni ilmet. Maanoorteringide võrk on tihenenum. Seniste üksikult omaette vaikselt tegutsenud laialipillatud ringikeste asemel hakkab tekkima kindlam organisatsioon, kindlakujulisem maanoorteringide võrk. Hakkab selginema ka keskkorraldus — mõnel pool tekivad kihelkondlised maanoorteringide ühendused, neile lisaks juba maakondlised maanoorte ühendused, viimaste kaudu tekib oma-

kord tihedam side Ülemaalse Maanoorte Ühendusega.

Maanoorteliikumise kindlaaluseliseks ja elujõuliseks kujunemiseks on niisugune organisatsioon täiesti loomulik ja mõõdapääsematu. Selle arendamiseks tuleb leida abinõusid ja kasutada ära kõiki võimalusi. Maanoorte juhtide kursused, maakondlikud maanoorte päevad ja maanoorte kongress on olnud ja on ka edaspidi mõjuvamateks vahenditeks maanoorteliikumise elujõuliseks muutmiseks. Neist on aga üksi vähe. Ei saa ju kaugeltki

kõik organiseeritud maanoored neist osa võtta; need üritused on ja jäävad ikkagi ainult maanoorte juhtidele. Laiematele organiseeritud maanoorte hulkadele peame aga leidma teisi teid, kuidas tutvustada laiemaid ringkondi maanoorteliikumise organisatsiooniga ja näidata selle sihte ning eesmärke.

Üheks paremaks võimaluseks osutub siin maakondlik kude maanoorte suvepäevade korraldamine. Suvel, mil liikumisvõimalused soodsad, ei oleks kuigi suuri raskusi maakonna piirides suurema hulga maanoorte kokku tõmbamiseks.

Suvepäeval võiks ettekandmisele tulla lühidad referaadid kohtadelt üksikute maanoorteritingide tegevuse ja saavutatud töötulemuste kohta. Seal võib läbi viia igasugu võistlusi; peatähtsus muidugi tuleb anda töövõistlustele, nagu lüpsmise, juurvilja harimise, kartulikoormise ja loomade hindamise alal; nende kõrval võib muidugi läbi viia ka spordivõistlusi ja võistlusmänge ning lõpuks peaks aega jätkuma ka kergemale meelelahutusele ja ajaviitele.

Loomulik on, et suvepäeva kordaminek ja selle tulemused olenevad peajoontes sellest, missugune on suvepäeva kava, korraldus ja peasi —

kord. Ainult hea korralduse ja korraldustest täpse kinnipidamise juures võib kujuneda suvepäev selleks ergutavaks ja edasiviivaks teguriks, mida temalt loota tahame. Suvepäeval kindla korra maksa panemiseks peab olema igal suvepäeval oma suvepäevavanim.

Selleks peaks olema mõni vanem tegelane, kes maanoorteliikumisele kaasa elab ja kellele noorte ettevõtted südameligidased. Suvepäeva vanemale tuleb anda suvepäeva läbiviimiseks ja selle korra loomiseks täielik võim, millele peab vastuvaidlematult alluma iga suvepäevast osavõtja. Ainult sel teel oleks täielik suvepäeva kordaminek kindlustatud ja siis võib suvepäevast loota ka seda kasvatavat ja ühendavat tegurit, mis tõmbab kokku laiemaid maanoorte hulki ja viib edasi ning tutvustab laiematele hulkadele maanoorteliikumise mõtet.

Et maakondlistel suvepäevadel oma kasvatav mõte on, seda näitas möödunud suvel peetud Valga maakondlik maanoorte suvepäev, mis täielikult korda läks. Seal leiti tarvilik olevat suvepäevi korraldada järjekindlalt igal suvel ja muuta need maanoorte igasuvisteks traditsioonilisteks ning oodatavateks suursündmusteks.

A. J.

Aias katseid korraldades saame huvitavaid tulemusi.

Võrdluskatseid oma aias läbi viia on alati huvitav, kui tehakse seda lihtsalt ilma suuremate ettevalmistusteta ja kuludeta. Selleks otstarbeks sobib eriti hästi tomat; kuid võib ka väga hästi korraldada juurviljaga väetuskatseid.

Näiteks vaieldakse tihti selle üle, milline kasvatusviis on kasulikumat tomati juures, kas ühe- või mitmeharuline; kas on tarvilik kärpida kõrvalharusid ja latvu. Mis seisab meil aga veel lähemal, kui et teha ise katseid ja jõuda selgusele neis küsimusis? Selleks valitakse võimalikult ühtlaselt ja ühesugustes kasvutingimuses arenenud ühest ja samast sordist tomati taimed ning istutatakse need ühtlaselt väetatud ja haritud maale. Toed pannakse kõigile.

Kasvuajal ei kärbita ühel taimel sugugi harusid, teisel eemaldatakse omakorda kõik kõrvalharud, nii et sel jääb

kasvama ainult peaharu. Kolmandal ja neljandal jäetakse kasvama kaks või kolm haru, muud kärbitakse.

Edasiseid katseid võib laiendada sellele, kas on kasulik peaharu kärpimine teatavas kõrguses või vastupidi, selle kasvama jätmine. Lühidalt, on väga palju võimalusi taimedega katsetamiseks, õpetavad ju oma kogemused alati kõige paremini.

Alati on kuulda inimestelt juttu, et juurvili ei taha kasvada, loetakse põhjuseks küll putukate kahjulikkus, küll küll kuiva põuaaega, küll muid hädasid. Siin selgitavad katsete kõige paremini. Külviaeg olgu katsetel mitmesugune, samuti ka harvendamise aeg.

Kõik katsed tulevad ka teha võimalikult mitmes korduses, et juhuslik mõne taime välja langemine katsetulemusi ei rikuks.

A. Lepik.

Meie maanoorteringside töö.

Maanoorte juhid Vahi kursusel.

Ülemaalse Maanoorte Ühenduse eestvõttel korraldati 10.—24. märtsini 1935 Tartumaal Vahi koolide juures maanoorte juhtide kursused. Sellest võttis osa 17 maanoorsoo tegelast seitsmest maakonnast. Harjumaalt — H. Kaljuste, Virumaalt — E. Voor-
mansik, Võrumaal — P. Herman, Pärnumaal — E. Eier, Viljandimaalt — E. Sari, Valgamaalt — R. Treu ja E. Laikask, Tartumaalt — E. Mall, A. Jõks, H. Hallik, L. Teder, J. Liblik, A. Kriisa, J. Taska, H. Tartu, H. Saar ja S. Mölder.

Kursuse juhiks oli konsul Kermas ja kursuse vanemaks P. Herman. Kursus toimus isetegevuse põhimõtte alusel. Iga päeva kohta peeti kroonikat kursuslaste poolt järgimööda, samuti protokolliti kõik õhtused koosolekud. Opetöö kestis päevas 11 tundi, sellest kulus loengutele 7, praktilisele alale 2 ja isetegevuse arendamise peale 2 tundi. Täie andumuse ja huviga olid kursuslased asja juures, mis põhjustas eriti selle töö viljakuse. Nii peeti kursuse kestel kaks vaieluskoo-
solekut teemadel: 1. kas täiskarskus või parajus ja 2. kas tants on hüve või pahe.

Korraldati kaks referaatkoosolekut, teemadel: 1. rahvuslik maailmavaade — referent E. Mall; 2. noorsoo juhi omadusi ja ülesandeid — P. Herman; 3. mida teha külakultuuri tõstmiseks — H. Kaljuste; 4. Eesti rahvuskangelasi — H. Hallik ja 5. matkaromanika — P. Herman.

Korraldati näitlik õpiringi koosolek, kus referaadiks — karjakopliid. Kandid ette kursuslane E. Eier. Peeti kaks seltskondlikkude mängude ja ühislaulude õhtut.

Lõpuks pandi käima näitekohus — süüpingis oli taluperenaine ja süüdistajateks talu sead. Kohus rahuldab nõudjate soovid ja perenaine peale raske noomituse pidi kandma ka karistuse.

Kõik need koosolekud toimusid Vahi koolide õpilastega ühiselt. Nii suutis lühike kursuse aeg ligendada noori südameilt ja meelelt, kelledes peitusid ühised plüüdid — ikka edasi töö ja õigluse teed.

Kursusel üldloengute ja ettekan-
tega esinesid: maanoorte sekretär-erit-
teadja A. Eckbaum, konsulendid
Kermas, Anderson. Tärn ja
Poola; Vahi koolide õppejõud: juha-
taja Sõrra, õpetajad Tigane,
Hunt, Riks, Semper, Toom,
Reinik ja pr. Tärn; Tartu botaanika-
aia juhataja dr. Port, põllutöö-
koolide inspektor Ümarik ja Põllu-
töökojast V. Ojamaa.

Kursusel käsitati järgmisi aineid ja
alasisid:

1. Ilmavaatelised küsimused, töömee-
todid maanoorte ringides, noortejuhhi
ülesanded, kõneoskus jne.
2. Talundi ettevõtted noorte töö-
alana.
3. Noorte töö- ja tegevusalad rin-
gides ja kodutalundeis.
4. Noorte mõistliku ajaviite korral-
damine.

Peale selle võimaldati kursuslastel
tutvuneda Tartu botaanikaaiaga ja
Raadi Eesti Rahvamuuseumiga. Väga
palju õppida oli Vahi koolide majapi-
damistestki, eriti kasvuhoonete kultuur-
ridest.

Üldse Vahi maanoorte kursust võib
õnnestunuks pidada, kuna ta täitis
hästi kõik tema peale pandud lootus-
ed. Kursuslastest oli kutsekoollide lõ-
petajaid — 8 ja keskkooli haridusega
— 3, mistõttu oldi võimelised lahenda-
ma kõiki ettetulevaid probleemid.
Algharidusega nooredki olid palju
edasi rühkinud enesearendamise radadel.
Julgusega silmis ja aatearmastusega
hinges töötasid Vahilt lahkuvad noorte
juhid võidelda maailmest parema
homsepäeva eest. Siirdusid kodukoh-
tadesse, võttes kaasa vaimustust ja
teotsemisenergiat.

Pühapäeval, 24. märtsil — kursuse
lõpp-päeval oli Vahi internaadis ka
Tartumaa Maanoorte Ühenduse loo-
mine. Nii säilivad paremad muljed
ja mälestused kursuse päevadest, tiiv-
ustavad kindma noori vaimsel väljal
ja kodutalu põllul iseenese eduks ja
kodumaa õnneks, nüüd ja alati.

Kursuslane P. H.

Vahil maanoorte juhtide kursusest osavõtjaid ühes lektoritega.

Maakondlikud Maanoorte Ühendused ellukutsutud Võrumaal ja Tartumaal.

Võrumaa Maanoorte Ühenduse asutamiskoosolek peeti 17. märtsil Võrus ja Tartumaa Maanoorte Ühendus asutati 24. märtsil Vahil. Seega on paremad eeldused loodud suuremaks ja hoogsamaks tööks maanoorte liikumise alal vastavates maakondades.

Võrumaa Maakondliku Maanoorte Ühenduse asutamiskoosolekul esines kõnega Põllutöökoja maanoorte sekretär-eriteadja agr. A. Eckbaum ja maa-agronoom agr. Kraav. Ajutisse juhatusse valiti hrad Narusk, Kraav, Jakob Praks, Alfred Mällo, Jaan Sibul ja asemikkudeks Paul Herman ning Aksella Kirotaja.

Kodu korraldamise ja ilustamise võistluse

korraldab Väandra Põllumeeste Seltsi Noorte Osakond oma liikmetele 1. IV 35—31. VII 37. Selle aja jooksul iga noor: 1) korraldab ja kohendab elumaja seestpoolt, väljastpoolt ja selle ümbrust; 2) ravitseb ja harib viljapuid ning aeda, istutab võimalust mööda viljapuid ja pöösaid, elavaedu; 3) hoolitseb talu kõrvalhoonete väljanägemise ja ümbruse eest; 4) korral-

dab talu kanadele omaette aiaga piigatud elamise.

Auhindadeks määras osakond oma summadest Kr. 30.—; ühisustelt ja seltsidelt loodab saada lisaks sama suure summa.

P. M.

Enge Põllumeeste Seltsi Noorte osakond tegutseb tulemustega.

Laupäeval, 2. märtsil 1935 Enge Põllumeeste Seltsi Noorte osakond pidas oma aasta-peakoosolekut.

Kassa-aruanne näitas, et osakonna rahaline läbikäik on olnud möödunud aastal Kr. 419.34, seega eelmise aasta omast ligemale poole suurem. Ka varandust on soetatud ligemale 100 krooni eest.

Liikmete arvu poolest ületab Enge P. S. Noorte osakond kõik Pärnumaa noorte koondised: praegu on osakonnal 60 liiget, kes osakonna töödest aktiivselt osa võtavad. Üldjuhina töötab osakonnas selle ellukutsumisest saadik hra J. Illermann, kes ka nüüd üksmeelselt üldjuhiks tagasi valiti. Uude juhatusse valiti hrad R. Reining, Joh. Matson ja J. Tasane; kuna kirjatoimetaja H. Gold ja abikirjatoimetaja A. Tasane jäid endised. Revisjonikomisjoni valiti hrad R. Veiderpass ja Ed. Kõlumbus.

Ambla noortepäevast osavõtjaid.

Otsustati eeloleval suvel korraldada vähemalt kaks kursust — üks põllumajanduse ja teine aianduse kursus — ning koduümbruse kaunistamise võistlused oma liikmeskonna vahel. Eelmiste aastate eeskujul otsustati ka tänavu suvel korraldada õppereise eeskujulikumatesse majapidamistesse, millistest kuludest võttis osakond enda kanda 40 krooni. Samuti otsustati ka keelpillide koori täiendada uute pillidega umbes 50 krooni väärtuses.

Töötulemused näitavad, et aasta-aastalt hakatakse rohkem rõhku panema väetiskatsetele. Tänavu soovivad katsetada 20 liiget, kuna varemalt see arv kõikus 10—15 vahel. Ka kirjanuse tarvitamine näib olevat kaunis kõrgel tasemel, sest lühikese aja jooksul on muretsatud väärikas raamatukogu. Mitmesuguseid kuu- ja ajakirju tellitakse kuus eksemplaari.

H. Gold.

Amblas peeti noortepäeva.

Aprillikuu alul peeti Amblas ümbruskonna maanoorte organisatsioonide ühine nõupidamine, millest võtsid osa üle kolmekümne noorte juhi.

Päeval esinesid kõnedega: Maanoorte sekretär-eriteadja agr. A. Eckbaum, Jäeneda Põllutöökeskkooli õpetaja Tarmo Haavaniit (A. Liidemann) ja kohalik Põllutöökoja maatulunduskonsulent J. Petter.

Ambla ümbruskonna noorte organisatsioonid töötavad edukalt. Noorte päev andis omalt poolt uut hoogu edaspidiseks tööks.

Saaremaa maanoorte tegevusest.

Saaremaa Maanoorteringide Ühendus koos Kõljala põllutöökooli ja Karja kodumajanduskooliga korraldab 12.—14. aprillil 1935 Saaremaa kutsekooli lõpetanute maanoorte päevad Kõljalas.

30. maiks 1935 on otsustatud Karja kodumajanduskooli juurde kokku kutsetada VI Saaremaa maanoorte kongress.

28. juulil 1935 on Saaremaa Maanoorteringide Ühendusel koos Saaremaa Põllumeeste Keskseitsiga kavatsus pühitseda ülesaaemaalist lõikuspäeva; selleks päevaks ootavad saarlased ka riigivanema K. Pätsi külaskäiku.

Lõikuspäeva kavatsetakse korraldada Kuressaare suurte rahvahulkade osavõtul. Paljud maanoorteringid on lubanud lõikuspeel esineda oma laulukooride ja rahvatantsu rühmadega.

Uusi ringe on asutatud Abruka saarele Abruka maanoorte ring. Kavatsusel on veel ringe asutada eelkõige Muhu saarele. Seal on senini maanoorteliikumine täiesti puudunud, kuigi noored seda suure innuga ootavad.

O. Kolik.